

ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΦΥΛΑΞ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Η συνδρομή είναι προπληρωτέα υποχρεωτική:
ΕΝ ΤΩ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩ: ΕΝ ΤΩ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩ:
Ετήσια 12 Ετήσια 120
Εξάμηνη 6 Εξαμηνιαία 60
Τμή έκαστου φύλλου γράσια 3.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΑΙ

ΤΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙ

ΓΡΑΦΕΙΑ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΟΔΟΣ.—Άγορά Κύκκου Άριθ. 26.

ΕΤΟΣ Α' (ΙΔ') ΑΡΙΘ. 27 (662)

ΕΝ ΛΕΥΚΩΣΙΑΙ (Κύπρου),

τῇ 22α Ὀκτωβρίου 1919.

ΔΥΟ ΛΥΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΚΙΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ

Μετά την Γερμανίαν, τὴν Αὐστρουγγαλίαν καὶ τὴν Βουλγαρίαν ὑπολείπεται ἡ Τουρκία ὡς ἀπορροατικὴ ἡ τύχη αὐτῆς ὑπὸ τῶν νικητῶν ἐν τῇ Συνδιασκεφῇ τῆς εἰρήνης καὶ ἡ ἀπόφασίς αὐτῇ ἐνδιαφέρει τὰ μέγιστα τὸν ἑλληνοφίλον, διότι μετὰ τῆς Τουρκίας συνδέεται σιγὰ σιγὰ καὶ ἡ τύχη τοῦ καὶ ἡμῶς περικλυτοῦ ἐκατομμυρίου Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ ὅστις ἀπὸ χιλιῶν ἐτῶν κατὰ διαδοχικὰ γενεὰς κατοικεῖ τὰς χώρας ταύτας ἀναδεχόμενος αὐτὸς τὸν ὅριον τοῦ ὡραιότερου καὶ ὑψηλοτέρου πολιτισμοῦ καὶ στάδιον τῆς λαμπρότερης καὶ ἐνδοξότερης ἱστορίας.

Αἰρομένης τῆς Τουρκικῆς κυριαρχίας ἐπὶ τῶν χωρῶν τούτων φυσικοὶ καὶ νόμμοι κύριοι αὐτῆς ὑπάρχουσιν οἱ Ἕλληνες, χωρὶς οὐδεὶς νὰ δύναται νὰ ἀμφισβητήσῃ τοῦτο καὶ κατ' ἐλάχιστον. Ὁτε κατελήθησαν αἱ κυριαρχαὶ Ρωσσίας, Γερμανίας, Αὐστρίας ἐπὶ τὴν χωρὴν τῆς Πολωνίας, τῆς Βουλγαρίας, τῆς Ἰουγγοσλαβίας καὶ τῶν Βαλτικῶν Ἐπαρχιῶν, ἀπέμεινον καὶ ἀνεγνωρίσθησαν κυρίαρχοι τούτων οἱ τέως ὑποτακτοὶ καὶ ὑπήκοοι λαοί, Πολωνοί, Βοημοὶ (Τσεχοσλοβάκοι), Ἰουγγοσλαβοὶ, Λιθουανοί, Κουρλανδοί, Ἑσθονοί, Φιλανδοί, Λεττονό κ.λ. Διὰ τὴν Θράκην καὶ ἐν Μ. Ἀσίᾳ νὰ μὴ ἀναγνωρισθῶσι κύριοι τῶν χωρῶν, δὲν καταλείπει ἡ ἐξουσία Βουλγάρων καὶ Τούρκων, οἱ Ἕλληνες καὶ Ἀρμένιοι.

Ἡ στερητικὸς ἐνστάσις εἶναι δι' ὅλην τὴν Ἑλλάδα ἀνελάμβανεν εὐθύνας ὑπερβαίνουσας τὰς δυνάμεις αὐτῆς καὶ θὰ περιήρχετο εἰς δεινὰς περιπετείας κατὰ τῶν ἐξεγερμένων ἐκείνους λαχρῶν ἔξωθεν στοιχείων ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ αὐτῆς καὶ τῶν ἐπιβουλομένων αὐτῇ ὁμάδων κρατῶν Τούρκων καὶ Βουλγάρων.

Ἡ Ἑλλὰς προσλαμβάνουσα ἀπαντᾷ τοὺς Ἑλληνικοὺς πληθυσμούς θὰ ἀπετελεῖ κράτος ἐννέα τοῦλάχιστον ἑκατομμ. Ἕλληνας, τάχιστα δὲ θὰ προήγεται εἰς μεγάλην ἀκμὴν οἰκονομικὴν καὶ θὰ συντελεῖ ἐντελὴ ὁργάνωσιν στρατιωτικὴν ὡς ν' ἀντεπεξέλθῃ νικηφόρος κατὰ πάντες ἐκεί. Τούρκων καὶ τσετσένων ἐκατ. Βουλγάρων, εἶναι δὲ δέκατον δι' ἑκατὶ τοιούτου συνασπισμοῦ δὲν θ' ἀρκεῖται ἡ Ἑλλὰς μόνη, διότι Γαλλοὶ καὶ Σέρβοι οὐδόλως θὰ ἐπάρκουν τὴν ἀναβίωσιν τῶν δύο τούτων κρατῶν καὶ ἰδίᾳ τῆς Βουλγαρίας, ἀσθενὸν ἐμπεφορημένης μίσεος κατ' αὐτῶν καὶ τῶν Ἑλλήνων. Ἄλλως δὲ διαληφθεὶς ἐν τῇ συνθήκῃ μετὰ τῆς Γερμανίας θεομὸς τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν θὰ ἀποτελῇ ἐν τῷ μέλλοντι τὴν ἀσφαλεστάτην

διὰ τὴν εἰρήνην ἐγγύησιν, ὅσον ἀφορᾷ τοῦλάχιστον τὰ μικρὰ ἔθνη διὰ τὰ μεγάλα καὶ λαχρὰ ἔθνη ἀληθεύει πάντοτε τὸ τοῦ Ἀριστοτέλους ὅτι αἱ συνθήκαι εἶναι ἱσχυροὶ ἀράχνης συλλαμβάνοντες τὰς μύσας ἀλλὰ διαρρηγνύμενοι ὑπὸ τῶν στροφύων.

Μήπως τὰ ἐν Εὐρώπῃ ἀναγεννηθέντα μικρὰ κράτη δὲν θὰ διέτρεχον μεγαλύτερον ἐκ κίνδυνον ἀπὸ τῆς Ρωσίας ἀποκατασταμένης καὶ τῆς λαχρῆς πάντοτε Γερμανίας μετὰ τοῦ πληθυσμοῦ αὐτῆς 60 ἑκατομμ.; Καὶ τὰ τέταρτα κράτη τὴν περαιτέρω ὑπαρξίν αὐτῶν θὰ ὀφείλωσιν εἰς τὴν κραταίωσιν τῆς κοινωνίας τῶν ἐθνῶν ἢ τοῦ συνασπισμοῦ Ἀγγλίας, Γαλλίας καὶ Ἀμερικῆς. Διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἀρμενίαν δὲ μὴ τυγχάνωσι τῆς αὐτῆς προστασίας κατὰ Τούρκων καὶ Βουλγάρων;

Ἐκ τούτων γίνεται ὁρῶν δι' οἱ εἰρημενίαι ἐνστάσεις καὶ αἰτιάσεις κατὰ τῆς ὁλοκληρωτικῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ εἶναι ὑπερβολικῶς προφάσεις, κακῶς συγκαλύπτουσαι τὴν πρόθεσιν τῶν Μ. Δυνάμεων ὡς ἐπιβάλλουσιν αὐτὰ χεῖρα ἐπὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς Μ. Ἀσίας, χώρας πλουσίας καὶ μεγάλης πρὸς ἐκμετάλλευσιν τῶν πολιτικῶν καὶ πλουσιῶν φυσικῶν πόρων αὐτῆς.

Εὐτυχῶς, ὅμως, καὶ μετὰ τῶν Μ. Δυνάμεων ἐπικρατεῖ ὑποτακτικὰ καὶ ἀντιζήλια πρὸς ἀλλήλους ὡς νὰ μὴ συμφωνῶσιν εἰς τὴν διανομὴν τῆς χώρας, καὶ ἐντεῦθεν αἱ ἐπ' ἀόριστον ἀναβολαὶ καὶ βραδύτητες τοῦ Ἀνωτάτου Συμβουλίου τῶν Πέντε περὶ τὴν ὁριστικὴν λύσιν τοῦ Τουρκικοῦ ζητήματος.

Ἡ Κωνσταντινούπολις μετὰ τῶν Πορθμῶν ἀποβαίνει καὶ πάλιν τὸ μέγα πολιτικὸν καὶ διπλωματικὸν πρόβλημα πρὸ τοῦ ὁποίου οἱ σύγχρονοι Ἀρχιμηδαὶ περιέρχονται εἰς δεινοτάτην ἀπορίαν, καὶ τοῦτο διότι δὲν θέλουν νὰ ἀπαρσθῶσι τὴν μόνην φυσικὴν καὶ νόμιμον λύσιν, τὴν ἀποδοσὶν αὐτῆς εἰς τοὺς φυσικοὺς καὶ νομίμους κυρίους, οὓς διακηρύττει ἡ ἀλάθητος καὶ ἀδέκαστος ἱστορία καὶ ἡ ἐθνολογία.

Ἡ ἔξωθεν τῆς Τουρκίας ἀπὸ τῆς Κιπλὸς καὶ τῆς περιοχῆς αὐτῆς ἀποτελεῖ τὴν τελικὴν λύσιν τοῦ πολυδυσλήτου καὶ δυσλυστοῦ Ἀνατολ. ζητήματος, ἡ ἀνικατάστασις ὅμως τῆς Τουρκίας ἐν αὐτῇ γεννᾷ δυσχερότερον καὶ περικλυτότερον πρόβλημα καὶ οὐ τὸ Ἀνωτάτου Συμβουλίου περιγράφεται εἰς νέαν ἀμηχανίαν, ἥτις οὐδόλως πρέπει νὰ λυθῇ καὶ ταρτάτῃ τοὺς Ἕλληνας, διότι ὅτι πᾶσα ὑπάρχει ἐλπίς νὰ κατανύσῃ οἱ Μίνωες τοῦ Ἀνωτάτου

Συμβουλίου εἰς ἀποφάσεις ἐγγυητέρας πρὸς τὸ δίκαιον τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Ἐάν διαφασίζετο ὁ διαμελισμὸς καὶ τῆς Τουρκικῆς Τουρκίας, κατὰ πάντα δίκαιον λόγον εἰς τὸν Ἑλληνισμόν ἀνήκει ἡ Θράκη μετὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν Πορθμῶν, ὁ Πόντος ὁλόκληρος τὰ ἐπὶ τῆς Προποντιδὸς παραθαλάσσια διαμερίσματα τῆς Βιθυνίας, τὸ μεγαλύτερον τμήμα τοῦ νομοῦ Προούσης καὶ ὁ νομὸς Αἰδίνου. Ἄλλως ὅμως φαίνεται οὐκ ἐπιτρεπτόν καὶ διαλογιστόν οἱ ἱσχυροὶ τῆς γῆς, τὴν μετὰ δὲ ἀλλήλων διανομὴν καὶ τῆς Τουρκικῆς Τουρκίας, ὡς θὰ πράξωσι διὰ τὴν δρακύνειν Τουρκίαν, τὸν δὲ περὶ τὸν Ἑλληνισμόν θὰ ἀπετελεῖ μεγάλην συμφορὰν ἔθνη. Πολλοὶ ὅμως ἐνδεεῖς ὑπάρχοντες οὐ καὶ εἰς τὸν διαμελισμὸν τούτων αἱ Μ. Δυνάμεις διαφωνοῦσι, διότι φαίνεται δι' ἀποβαίνει δυσχερὴς ἡ διανομὴ τῆς λεῖας, καὶ πολλὰς ἤδη γίνεται λόγος περὶ διατηρήσεως τῆς Τουρκικῆς Τουρκίας ὑπὸ ἐλεγχον διεθνή.

Ἡ τελευταία αὕτη προσωρινὴ πάντως λύσις τοῦ Τουρκικοῦ ζητήματος εἶναι τὸ ὀλιγώτερον κακὸν διὰ τὸν Ἑλληνοφίλον, ὅστις θὰ ἐπιορτίμα ἀπερσάν τὴν Τουρκικὴν Τουρκίαν ἡ διανεμημένη μετὰ τῶν Μ. Δυνάμεων.

Ἡ Τουρκία αὕτη, ἄνευ τῆς Ἀρμενίας, θὰ περιελάβανεν ἑκατομμ. Τούρκων καὶ δύο καὶ ἥμισυ ἑκατομμ. Ἑλλήνων, καὶ θὰ ἀπετελεῖ οὕτω κράτος Ἑλληνοτουρκικὸν βιώσιμον καὶ πᾶσαν παρέχον ἐγγύησιν σιθερῆς καὶ γαργαλίας προόδου ἐν πᾶσιν ὑπὸ συνταγματικὴν πολιτείαν ἐν ἰσονομίᾳ καὶ ἰσοπολιτείᾳ ἀνεξαρτήτως θεροκομίας καὶ φιλίας.

Ἡ Βουλὴ θὰ συνεκροτεῖτο κατ' ἐθνότητος, ὡς ν' ἀντιπροσωπεύονταν ἐν αὐτῇ πάντα τὰ φύλα ὅσα θὰ δριμύτως ψυχὰς ἀνὰ τὸν 100 χιλιάδων καὶ γλῶσσαι ἐπίσημοι θὰ εἶναι αἱ τῶν δύο ἐπικρατεστέων στοιχείων ἡ Τουρκικὴ καὶ ἡ Ἑλληνικὴ, καὶ ἐπὶ τοῦ Ἑλληνοτουρκικοῦ τούτου κράτους νὰ δοκίμηται διεθνὴς ἐλεγχος πρὸς πιστὴν τήρησιν τοῦ συντάγματος μετὰ πᾶσιν τῶν διατάξεων αὐτοῦ, πρὸς ἀδέκαστον ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης καὶ ἀμερόλητον διοίκησιν, πλήρως δὲ νὰ ἐπιτρέπεται ἐλευθερία τοῦ λόγου καὶ τῆς συνειδήσεως καὶ πᾶσαι αἱ ἐν τῷ κράτει τούτῳ ἐθνότητες νὰ διατηρῶσιν ἐλευθερίαν καὶ ἀνεπηρέαστον τὴν ἐθνικὴν παιδείαν καὶ δοκίμωσιν ἐλευθέρως τὴν λατρείαν αὐτῶν κατὰ τὴν ἰδίαν θρησκείαν.

ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας εἶναι θέμις οὐκ εἶναι τὸ Ἑλληνοτουρκικὸν κράτος θὰ ἀγαθὴν ἐν εἰρήνῃ μακρὰ καὶ διὰ τοῦ χρόνου θὰ κατιστῇ δυνατὸν νὰ ἀναδείξῃ ὁ λαὸς ὅστις θὰ ἀναλάβῃ τελικῶς τὰ ἔθνη τοῦ κράτους τούτου, ἵνα ἀναστήσῃ αὐτὸ εἰς τὸν πολιτικὸν καὶ τὴν προόδον ἐφαρμύλλως πρὸς οἰονόμητον ἄλλον ἐν τῷ πεπολιτισμένῳ κόσμῳ.

ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΨΥΧΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΙΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

[ὑπὸ Ν. ΕΞΑΡΧΟΠΟΥΛΟΥ καθηγητοῦ τῆς Παιδαγωγικῆς ἐν τῷ Ἑθνικῷ Πανεπιστημίῳ].

[ΣΥΝΕΧΕΙΑ]

Τὸ περιεργατόν τούτου φαινόμενον, ὅπερ ἐρχεται νὰ καταρτίσῃ τὸ ὡς ἀξίωμα θεωρούμενον. *Natura non facit saltus* (ἡ φύσις δὲν κάνει άλματα) πιθανὰ αἰτία εἶναι τάδε:

Ἐν τῷ ὁργανισμῷ ἐκάστου παιδὸς ὑπάρχει ἀποταμίευμα ἐνεργείας, ἢ οὗτος χρησιμοποιοῖ πρὸς ἰδίαν πνευματικὴν ψυχικὴν ἐξέλιξιν. Αὕτη δ' ὅμως δὲν εἶναι ἀνεξάντλητος ὥστε νὰ δύναται νὰ ἐπαρκῇ πρὸς διαρκῆ γοργὴν ἐξέλιξιν, ἀλλ' εἶναι περιωρισμένη καὶ ἐξαντλεῖται εὐχερῶς. Διὰ τοῦτο, μετ' ἐκάστην γοργὴν αὐξήσιν ἐν τῷ ὁργανισμῷ ἐπακολουθεῖ ἀναπόδραστος στασιμότης, ἥτις δηλοῖ περὶ αὐτοῦ αὕτη εἶναι περὶ οὗτος ἀναπαύσεως καὶ ἀναπληρώσεως τῆς καταναλωθείσης ἐνεργείας.

Καὶ τὸ ἐξῆς σῶμα παρατηρεῖται:

Αἱ περιόδους τῆς γοργῆς ἀναπτύξεως καὶ τῆς στασιμότητος τῶν διαφόρων ὁργάνων δὲν συμπίπτουσιν, ἀλλ' ἐν ᾧ αὐξάνεται τὸ ἐν, ἄλλα διερχομένη περιόδους στασιμότητος, ὡς α. α.

Ὅπως δὲ, καθ' ἃς ἐποχὰς αὐξάνεται τὸ μήκος τοῦ σώματος, διατελεῖ στάσιμος ἡ αὐξήσις αὐτοῦ κατ' ὄγκον καὶ ἀντιστρόφως.

Καὶ τὸ φαινόμενον τοῦτο δύναται πιθανῶς νὰ ἐξηγηθῇ. Τὸ ἀποταμίευμα τῆς τοῦ παιδὸς ἐνεργείας δὲν ἐπάρκει πρὸς ταχέως ἀπὸ τῆς γοργῆς ἐξέλιξιν ἀπάντων τῶν ὁργάνων καὶ ἀπασῶν τῶν λειτουργιῶν.

Διὰ τοῦτο, καθ' ἣν ἐποχὴν ὁρίσμενα ὅργανα καὶ ὁρίσμενα λειτουργεῖ ἐξελίσσονται μετὰ μεγάλης ταχύτητος, χρησιμοποιοῦται πρὸς τοῦτο τὸ μέγιστον μέρος τῆς ἀποταμιευμένης ἐνεργείας, ὡς ἐκ τούτου δὲν ἀδρανοῦσιν ἡ μάλλον ἐξελίσσονται ἐν ρυθμῷ βραδυτέρῳ ἄλλα. Ἐν ὅσῳ δὲ τὸ τοῦ παιδὸς αὐξήσις ἀποβαλὴν σύμμετρος καὶ ἁρμονικὴ, ἡ ζωτικὴ αὕτη ἐνέργεια ἐκ περιττοπῆς χρησιμοποιοῦται δι' ἑνὸς ὅπου τούτου δὲ δὲ ὑπὲρ ἐκείνου τοῦ ὁργάνου.

Ἡ ἐναλλαγὴ δ' αὕτη καθίσταται καταφανέστατη ἐν τῷ ἀναγνώσῳ, ὅστις κρατεῖ μετὰ τῆς σωματικῆς καὶ τῆς ψυχικῆς ἐξέλιξεως. Κατὰ τὰς περιόδους δηλ. ζωηρᾶς αὐξήσεως τοῦ σώματος, ἔστι τοῦ μεγέθους καὶ τοῦ ὅγκου αὐτοῦ, παρατηρεῖται στασιμότης ἐν τῇ ἐξέλιξι τῶν ψυχικῶν δεξιότητων καὶ ἀδράνεια αὐτῶν. Ἐναντίον τούτου παραδείγματα παρέχει καθ' ἐκάστην ὁ σχολικὸς βίος.

Συχνότατα παῖδες διακρίνονται ἐπὶ ἐπιμέλειᾳ καὶ ἐργατικότητι καὶ εὐφρονῇ ἀποβαλὴν οὐκ ἐπιμελῆς, νωθροὶ τὴν σκέψιν. ἰδυνάτουσιν νὰ ἐκπληρώσωσι τὰς σχολικὰς αὐτῶν ὑποχρεώσεις. σχεδὸν ἅλθιοι, μέχρι βαθμοῦ κινδυνεύοντες τὴν ἐκπλήξιν καὶ τὴν ἀγανάκτησιν τοῦ ἀπαιδευτοῦ τοῦ διδασκάλου, ὅστις αὐτοὺς νὰ εὖρῃ τὸ ἰσχυρὸς τῆς μεταβολῆς αὐτῶν καὶ ἀποβλεπὼν ταῦτα εἰς ἀμελείαν

καὶ διαφθορὰν τῶν μαθητῶν. Ζητεῖ νὰ θεραπεύσῃ αὐτὴν δι' ἐπιβολῆς ποιῶν καὶ προσθέτων ἐργασιῶν.

Ὁ λόγος τῆς ἀποτόμου μεταβολῆς οὐδεὶς ἄλλος εἶναι ἢ ὅτι ὁ παῖς ἀσπλάνδης εἰς περιόδους γοργῆς σωματικῆς αὐξήσεως, δι' ἣν εἶναι ἡνγκασμένος νὰ διαθέσῃ τὴν ἐν αὐτῷ ἐνυπάρχουσαν ἐνέργειαν, ὡς ἐκ τούτου δὲ αἱ νοητικαὶ αὐταὶ δεξιότητες καταπίπτουσιν εἰς ἀδράνειαν. Παρελθούσης τῆς κρίσεως, ἐπανευρίσκουσιν τὸν αὐτὸν ἐπιμελὴ ἐργατικὸν εὐφροσύνην.

Διὰ τοῦτο θεωρεῖται ἀπαραίτητον ὅπως ὁ διδασκαλὸς γινώσκῃ τὰς ἐποχὰς ταύτας καὶ μὴ ἐπιβαρύνῃ τοὺς μαθητὰς ἐν τῷ σχολείῳ δι' ὑπερβολικῶν νοητικῶν ἐνασχολήσεων. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον συνιστᾶται καὶ κατὰ τὴν καθορισμὸν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν τάξεων ἐκάστου εἰδὸς σχολείου νὰ λαμβάνηται πρόνοια, ὅπως μὴ συμπίπτῃ πρὸς τὰς περιόδους τοιαύτων σωματικῶν κρίσεων ἡ μετέβασις μαθητῶν ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰδὸς σχολείου εἰς ἕτερον ἀνωτέρου τύπου. τ. ἔ. ἀπὸ τοῦ δημοτικοῦ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἢ ἀπὸ τούτου εἰς τὸ Γυμνάσιον.

Ἐτερον γνώρισμα καὶ διὰ τῶν κυριωτάτων τῆς ψυχικῆς ἐξέλιξεως εἶναι καὶ τοῦτο. Παρατηρεῖται δηλ. δι' ἐκάστην ψυχικὴν δεξιότητα, ἥτις μέχρι τινὸς ἐκτετατὴν σημασίαν, καθ' ὅρισμένον ἐποχὴν ὑφίσταται τόσον ἀπὸστομον καὶ λαχρῶν ὅπως, ὡς ἐκ τούτου, τοῦ ὅλου ψυχικοῦ βίου τοῦ παιδὸς, ὁρίζουσα τὴν ἰδίαν καὶ εὐθύναν καὶ δρᾶσιν αὐτοῦ. Βραδυτέρως ἡ δεξιότης αὕτη ὑποχωρεῖ εἰς τὴν ἐμφάνισιν ἄλλης κ. ο. κ. ὅταν συμβαίνει ὥστε δεξιότητες κυριαρχοῦσι παρὰ τῇ ἐνηλικίᾳ, νὰ εἶναι ὑποδεεστεράς σημασίας παρὰ τῇ παιδείᾳ καὶ ἀντιστρόφως δεσπεύουσιν τοῦ ψυχικοῦ βίου τοῦ παιδὸς αὐτῶν, αἵτινες βραδυτέρως ἀποβαλὴν δευτερευούσης σημασίας διὰ τὸν ψυχικὸν βίον τοῦ ὁρίμου ἀνθρώπου.

Τούτο δὲ τὰ μέγιστα συμβαλλόντα, ὥστε ὁ ψυχικὸς βίος τοῦ παιδὸς νὰ δεικνύῃ σιγὰν διαδεχομένων ἀλλήλων μεταμορφώσεων. Ἡ ἐξέλιξις αὐτῶν ἀποτελεῖ σιγὰν περιόδους, αἵτινες δὲν διακρίνονται ἀλλήλων μόνον κατὰ ποσόν, ὡς ἐκ τῆς προόδου αὐξήσεως τῶν ψυχικῶν δεξιότητων, ἀλλὰ καὶ κατὰ ποσόν ὡς ἐκ τῆς διαφόρου ψυχικῆς δεξιότητος, ἥτις ἐκάστοτε ἀποτελεῖ τὸν πυρῆνα.

Ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τοῦ φαινομένου τούτου ἐπιζητεῖται ἡ διαίρεσις τοῦ ψυχικοῦ βίου τοῦ παιδὸς εἰς ὁρίσμενους βαθμούς, χαρακτηριζομένους διὰ τῶν δεξιότητων ἐκείνων αἵτινες ἐμφανίζονται ἐν τῇ ὑψίστῃ αὐτῶν ἐντάσει.

Ὅπως, διακρίνεται περίοδος τῆς γλώσσης, περίοδος τῆς ἀρχοῦσης ἀντιλήψεως, ἄλλην τῆς φαντασίας, ἄλλην, καθ' ἣν κυριαρχεῖ ἡ μηχανικὴ μνήμη, ἄλλην, καθ' ἣν δεσπεύουσιν θέσιν ἐχούσιν αἱ ἀντίθετοι τῆς διανοίας λειτουργίαι κ.λ.κ.

Καὶ δὲν περιόριζεται εἰς μόνον τὰ ἀνωτέρω γνωρίσματα ἡ ἐννοία τῆς ψυχικῆς ἐξέλιξεως. Παράλλῃως πρὸς

τὴν προόδου αὐξήσιν τῶν ψυχικῶν δεξιότητων, ὅπως δὲ πνεύμα ἀνωτέρω καταδείχθη, δέον νὰ νοηθῇ ὡς ἐνσταμένη τὴν ἐξέλιξιν καὶ ἐν τῇ προόδῳ τῆς συνειδήσεως τοῦ ἀτόμου. Ἐν τούτῳ δ' ἀνορθοῦν πολλοὶ τὸ κυριώτατον τῆς ἐξέλιξεως γνώρισμα καὶ τὸν πυρῆνα αὐτῆς, δηλοῦν δι' ἐν τῇ προόδῳ ἀπὸ τοῦ ἀσυνειδήτου ψυχικοῦ βίου εἰς ὁλοκλήρως ὑψηλότερας συνειδητὰς σφαίρας.

1) Ἡ συνειδήσις εἶναι ἐστὶς τοῦ ψυχικοῦ βίου καὶ ὑπὸ τοῦ βαθμοῦ τῆς συμμετοχῆς αὐτῆς ὁρίζεται ἡ ἔξέλιξις τοῦ ὅλου παραστατικού, συναίσθητικῶς καὶ θουλητικῶς βίου.

Ἐπομένως τὸ άτομον θὰ θεωρεῖται εὐρισκόμενον ἐν ὑψηλῇ βαθμίδι ψυχικῆς ἐξέλιξεως ὅσον μόνον ἐπὶ τὸ συναίσθημα αὐτοῦ ἐμφανίζονται λαχρῶτα καὶ ἐγγενέστερα, ἢ βούλησις τελεσιτέρας, αἱ παραστάσεις σαφέστεραι, ἡ διάνοις ἀνωτέρα, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἐν αὐτῇ συντελούμεναι λειτουργίαι καθίστανται αὐτῇ συνειδήτῃ καὶ διευθετῶνται ὑπὸ τῆς συνειδήσεως αὐτοῦ. Ἐὰν ὁ παῖς θεωρεῖται ὡς ἐπὶ τῆς ἐξέλιξεως εἰς τὸν ταπεινότερον βαθμίδα ψυχικῆς καταστάσεως ἢ ὁ ἐνήλικος, οὐ μόνον δεῖται αἱ ψυχικαὶ δεξιότητες ὑπολείπονται τὸ τε ποσὸν καὶ τὴν ἐντάσιν, ἀλλὰ καὶ δεῖται δὲν καθίστανται αὐτὰ συνειδητὰ αὐτοῦ, οὐδὲ δεσπεύουσιν ὑπὸ τῆς συνειδήσεως αὐτοῦ, ἐν ᾧ μετρωσύνθεταί τοῦτο παρὰ τῷ ἐνυψίῳ.

Ἐν τῇ σφαιρῇ δὲ τοῦτο παρατηρεῖται ἀναλογία μετὰ τῆς ψυχικῆς ἐξέλιξεως τῶν ἀτόμων καὶ τῶν λαόν. Ἐν τούτῳ δ' ἐκπαρσάν ἐμφανίσταται ἐρευνητὴ τῆς τοῦ ἀτόμου καὶ τῆς τοῦ λαοῦ ψυχῆς μίαν τῶν σπουδαιωτάτων διαφορῶν, αἵτινες ὁ μόνον διακρίνεται τὸν λαὸν ἀπὸ τοῦ ἐνυψίου ἀλλὰ καὶ τὸν πρωτογενῆ λαὸν ἀπὸ τῶν πεπολιτισμένων. Ὅπως κατὰ τὸν μέγαν ἱστοριοδίφην *Lamprecht* ἡ πρόοδος τῆς τοῦ λαοῦ ψυχῆς συνίσταται εἰς τὴν αὐτὴν ἀνεξέλεγκτον ἐκπαρσάν ψυχικοῦ βίου διαδέχονταί περιόδους βίου ψυχικοῦ ἐλαττοῦ. Καὶ ὁ *J. Schulze* ἀνακηρύττει ὡς ἀποδεδειγμένην διαφορὰν μετὰ τοῦ κατὰ φύσιν καὶ τοῦ πεπολιτισμένου λαοῦ, δι' ὃ καὶ τὸ πρῶτον ἐλλείπει συνειδήτῃ δράσεις, ἐξ ἀντιθέτου δ' ὑπερβάλλει παρ' αὐτῇ ὁ μηχανισμὸς τῶν ψυχικῶν λειτουργιῶν, ἡ συνειδήσις τοῦ ἐγὼ ἐρρίσκειται παρ' αὐτῇ εἰς ταπεινὴν βαθμίδα καὶ ἡ προδοχὴ καὶ ἡ ἀφομοίωσις καταλοῦσιν ἀκόμῃ ἐν σταθίῳ παθητικῆς καταστάσεως.

Πάντα τὰ μέχρι τοῦδε ρηθέντα ἀναφέρονται εἰς τὰς μεταβολὰς αἵτινες λαμβάνουσιν χώραν κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν καὶ αἵτινες χάρακτηρίζουσι τὴν ἐξέλιξιν. Αἵται δεικνύουσιν τὸ περιεχόμενον, τὴν οὐσίαν τῆς ἐξέλιξεως. Ἰσχυρίζεται ἀκόμῃ τὸ ἐρώτημα, τίνα τὰ αἰτία τῆς ἐξέλιξεως, οἱ ὅροι ἐξ ὧν αὕτη ἐκπαρσάν, ἄνευ τῆς γνώσεως τῶν ὁποίων δὲν εἶναι δυνατός ὁ σχηματισμὸς πλήρους ἐννοίας αὐτῆς. (ἀκολουθεῖ).

ΠΟΛΕΙΤΑΙ ΝΩΠΗ ΔΑΜΑΛΙΣ

πρὸς ἐν σελλίνιον τὸ σοληνόριον ἐκ τῆς τελευταίας παραγγελίας τῆς Σχολ. Ἐπιτροπῆς.

Οἱ βουλιόμενοι ὡς ἀπευθύνονται πρὸς τὸν κ. Ἀριστ. Φαντεῖα ἱατρον, Ταμιαν τῆς Σχολ. Ἐπιτροπῆς.

(Ζωηρά καὶ παρατεταμένα χειροχρό-
τήματα).

